

Sygn. akt II S 22/13

POSTANOWIENIE

Dnia 21 sierpnia 2013 r.

Sąd Apelacyjny we Wrocławiu II Wydział Karny w składzie:

Przewodniczący: SSA Andrzej Krawiec

Sędziowie: SSA Barbara Krameris

SSA Tadeusz Kielbowicz (spr.)

Protokolant: Iwona Łaptus

po rozpoznaniu skargi **I. K.**

wniesionej w dniu 25 lipca 2013 r. na naruszenie jego prawa do rozpoznania sprawy w postępowaniu sądowym prowadzonym przed Sądem Okręgowym we Wrocławiu w sprawie o sygn. akt III Kp 253/09 bez nieuzasadnionej zwłoki

na podstawie art. 12 ust. 2 i 4 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (Dz.U.2004.179.1843 z późn. zm.)

p o s t a n o w i a

1. stwierdzić, że w postępowaniu sądowym prowadzonym przez Wydział III Karny Sądu Okręgowego we Wrocławiu w sprawie o sygnaturze akt III Kp 253/09 w przedmiocie zwolnienia z tajemnicy radcowskiej w okresie od 26 marca 2009 r. do 17 czerwca 2013 r. nastąpiła przewlekłość postępowania przez co naruszone zostało prawo wnioskodawcy I. K. do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki;

2. zasądzić od Skarbu Państwa (Sądu Okręgowego we Wrocławiu) na rzecz wnioskodawcy I. K. 2.000 (dwa tysiące) złotych za naruszenie jego prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki;

3. zwrócić I. K. wniesioną przez niego opłatę stałą od skargi w wysokości 100 zł.

UZASADNIENIE

I. K. w skardze z 25 lipca 2013r. zarzucił Sądowi Okręgowemu we Wrocławiu, iż z jego winy doszło do przewlekłości postępowania w sprawie III Kp 253/09 (w przedmiocie zwolnienia z tajemnicy radcowskiej), w związku z czym zażądał zasądzenia od Skarbu Państwa na jego rzecz kwoty 20.000 zł tytułem zadośćuczynienia.

W uzasadnieniu swego żądania wnioskodawca podniósł, że Sąd Okręgowy we Wrocławiu naruszył jego prawo do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki doręczając mu postanowienie z dnia 26 marca 2009 r. w sprawie III Kp 253/09 dopiero w dniu 17 czerwca 2013r.

W piśmie z dnia 7 sierpnia 2013 r. (odpowiedź na skargę) Prezes Sądu Okręgowego we Wrocławiu zgłosił swój udział w sprawie i wniósł o oddalenie skargi.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje.

Sąd Okręgowy we Wrocławiu postanowieniem z dnia 26 marca 2009 r. w sprawie III Kp 253/09 wyraził zgodę i dopuścił do wykorzystania jako dowody w postępowaniu karnym dokumenty stanowiące tajemnicę radcowską zabezpieczone w dniu 09.03.2009r. od I. K. oraz wyraził zgodę na przesłuchanie w charakterze świadka radcy prawnego I. K. w zakresie w postanowieniu tym wskazanym (k.8-9). O terminie posiedzenia na którym zapadło postanowienie zawiadomiono prokuraturę, a zaniechano powiadomienia wnioskodawcy (k.6). Powyższe postanowienie zostało doręczone wnioskodawcy dopiero w dniu 17 czerwca 2013 r.

W orzecznictwie wskazuje się, że „(...) Przewlekłość postępowania zachodzi wtedy tylko, gdy zwłoka w czynnościach jest nadmierna (rażąca) i nie znajduje uzasadnienia w obiektywnych okolicznościach sprawy” (postanowienie Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 23 listopada 2010 r. sygn. akt II S 28/10; por. również postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 07 października 2010r. sygn. akt WSP 13/10; postanowienie Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 09 lutego 2005 r. sygn. akt II S 5/05; postanowienie Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 07 kwietnia 2009 r. sygn. akt II S 4/09).

Niewątpliwie cechy przewlekłości postępowania miało postępowanie w sprawie Sądu Okręgowego we Wrocławiu prowadzone pod sygn. akt III Kp 253/09. Zaniedbanie Sądu Okręgowego polegające na doręczeniu wnioskodawcy postanowienia z dnia 26 marca 2009 r. z ponad czteroletnim opóźnieniem jest oczywiste.

W związku z powyższym Sąd Apelacyjny stwierdza, iż w okresie od 23 marca 2009 r. do 17 czerwca 2013 r. w sprawie sygn. akt III Kp 253/09 Sądu Sąd Okręgowego we Wrocławiu nastąpiła nieuzasadniona przewlekłość postępowania.

To stwierdzenie uzasadnia z kolei uwzględnienie żądania skarżącego przyznania mu od Skarbu Państwa (Sądu Okręgowego we Wrocławiu) sumy pieniężnej zgodnie z treścią art. 12 ust. 4 cytowanej ustawy. W ocenie Sądu Apelacyjnego sumą pieniężną adekwatną do stopnia naruszenia praw skarżącego jest kwota 2.000 zł, która stanowi wystarczającą rekompensatę za krzywdy wynikające z naruszenia prawa I. K. do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki.

W odpowiedzi na skargę z 7 sierpnia 2013r. prezes Sady Okręgowego we Wrocławiu podnosi, że „postępowanie o zwolnienie z obowiązku zachowania tajemnicy jest postępowaniem incydentalnym dotyczącym tylko danej osoby i nie odpowiada ono pojęciu sprawy, o którym mowa w przepisach ustawy, na podstawie której skarżący opiera swoje roszczenie” (cyt. str. 2).

W dalszej części autor odpowiedzi zarzuca, iż pojęcie „sprawa” o którym mowa w art. 1 ustawy obejmuje jedynie sprawę co do istoty, a nie wszelkie sprawy, które występują w toku danego postępowania. W końcowej części odpowiedzi jako uzasadnienie swego stanowiska, jej autor przytacza pogląd wyrażony w postanowieniu Sądu Apelacyjnego w Krakowie z 11 grudnia 2007 r., sygn. akt II S 16/17 (KZS 2007/12/66).

W związku z powyższym należy stwierdzić, iż podobny pogląd wyraził także Sąd Apelacyjny w Krakowie w postanowieniu z 16 marca 2011 r., sygn. akt II S 5/11 (KZS 2011/5/61). Sąd Apelacyjny zauważa jednocześnie, iż w obu cytowanych wyżej sprawach Sądu Apelacyjnego w Krakowie skarżącym chodziło, w jednym przypadku o opieszałość w rozpoznawaniu wniosku

o przywrócenie terminu do wniesienia zażalenia na postanowienie w przedmiocie zabezpieczenia majątkowego, a w drugim o opieszałość w rozpoznaniu wniosku o zwrot sumy poręczenia majątkowego. W obu przypadkach Sąd Apelacyjny słusznie stanął na stanowisku, iż były to sprawy incydentalne, spoza głównego nurtu postępowania odpowiadającego przytoczonemu pojęciu „sprawy”.

Sąd Apelacyjny stanął jednocześnie na stanowisku, iż rozpatrywana sprawa jest rodzajowo inna a wnioskodawca I. K. był podmiotem uprawnionym do złożenia skargi na opieszałość Sądu Okręgowego we Wrocławiu i podlegała ona rozpoznaniu w trybie ustawy z 17 czerwca 2004 r.

o skardze na naruszenie prawa strony ... (Dz.U.2004.179.1843 z późn. zm.).

Faktem jest, że dla objaśnienia pojęcia „sprawy” pomocna jest także treść art. 2 ust. 2 ustawy o skardze, w którym pojęcie „sprawy” obejmuje sprawę co do istoty. Pojęciem „sprawy” zajmował się też Trybunał Konstytucyjny, który w wyroku z 24 października 2007r., SK 7/06/OTK-A 2007, Nr 9, poz.108) m.in. stwierdził, że „ogólnie rzecz ujmując, pojęcie sprawy oznacza wszelkie sytuacje, w których pojawia się konieczność rozstrzygnięcia o sprawach danego podmiotu w relacji z innymi równorzędnymi podmiotami lub w relacji z władzą publiczną, a jednocześnie natura danych stosunków prawnych wyklucza arbitralność rozstrzygnięcia o sytuacji prawnej podmiotu przez drugą stronę tego stosunku”. Bezspornym jest również, że w piśmiennictwie konstytucyjnoprawnym przyjmuje się, że pojęcie „sprawy” ma zakres znaczeniowo szerszy niż w ujęciu ustaw istotnych dla poszczególnych gałęzi prawa. Prawo do rozpatrzenia sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki przez sąd uregulowane zostało przecież także w art. 45 ust. 1 Konstytucji RP i stanowi ono istotny element konstytucyjnego prawa do sądu.

Według profesora J. S. (1) dla ustalenia zakresu przedmiotowego ustawy o skardze kluczowe jest pojęcie „sprawy”. Pojęcie to determinuje bowiem zakres przedmiotowy ustawy. Pojęcie „sprawy” określa i wskazuje postępowanie, w którym występuje możliwość złożenia skargi na naruszenie prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki. Zdaniem profesora J. S. interpretacja tego pojęcia może iść w dwóch kierunkach. Można uznać, iż wymienione pojęcie obejmuje sprawę co do istoty, a także wszelkie inne sprawy, które występują w toku postępowania. W postępowaniu przygotowawczym byłyby to więc również sprawy dotyczące np. rozpoznania przez sąd zażalenia na postanowienie prokuratora o zabezpieczeniu majątkowym bądź o zastosowanie środka zapobiegawczego, sprawa w przedmiocie tymczasowego aresztowania podejrzanego (skarżącego), sprawa o wydanie listu żelaznego (J. s. (red.) Skarga na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez zbędnej zwłoki. Komentarz; wyd. C.H.Beck. Warszawa 2010). Drugi kierunek interpretacji pojęcia „sprawa” według autora będzie się sprowadzał do uznania, że omawiane pojęcie obejmuje wyłącznie sprawę co do istoty.

Sądowi Apelacyjnemu w tym składzie bliższy jest ten pierwszy pogląd pozwalający na możliwość rozszerzenia pojęcia „sprawy”. Nie można się zgodzić w całości z twierdzeniem, iż podmioty, które w toku czynności sądu w postępowaniu przygotowawczym posiadają uprawnienia strony, ale nie są stronami postępowania przygotowawczego, nie mają uprawnienia do wniesienia skargi na przewlekłość postępowania (op. cit. Str.106). Zawęzałoby to, zdaniem Sądu Apelacyjnego krąg osób uprawnionych do złożenia skargi w sposób sprzeczny z unormowaniem zawartym w art. 45 Konstytucji RP.

Wracając do realiów rozpatrywanej sprawy należy zauważyć, że złożony przez prokuratora w toku postępowania przygotowawczego wniosek o zwolnienie radcy prawnego I. K. od zachowania tajemnicy służbowej mógł być rozpoznany tylko w toku postępowania przed sądem, a więc było to niewątpliwie postępowanie incydentalne, w prowadzonym postępowaniu przygotowawczym. Było to też niewątpliwie „quasi - sądowe” postępowanie rozpoznawcze. O ile jednak w obu wyżej cytowanych sprawach Sądu Apelacyjnego w Krakowie chodziło o sprawy nie związane ściśle z istotą sprawy to w rozpatrywanej sprawie postępowanie sądowe, chociaż mające charakter incydentalnego było ściśle związane z głównym nurtem (istotą) sprawy i stanowiło jej integralną część. O tym jakie znaczenie dla głównego nurtu sprawy miało to postępowanie świadczy chociażby treść uzasadnienia wniosku prokuratora o zwolnienie I. K. od zachowania tajemnicy radcowskiej. Na stronie 5 „in fine” wniosku zawarte jest następujące stwierdzenie: „Nie jest bowiem możliwym zweryfikowanie uzyskanych wersji, bez ujawnienia treści zabezpieczonych dokumentów i bez uzyskania w drodze przesłuchania osoby bezpośrednio uczestniczącej w znacznej części wydarzeń objętych śledztwem. Tylko w taki sposób możliwym będzie ustalenie pełnego zakresu odpowiedzialności karnej podejrzanych”.

W związku z powyższym Sąd Apelacyjny w składzie rozpoznającym sprawę wyraża pogląd, że pojęcie „sprawy”, o której mowa w art. 1 ustawy z 17 czerwca 2004 r. o skardze ... (Dz.U.2004.179.1843 z późn. zm.) obejmuje sprawę co do istoty (głównego nurtu), a także inne sprawy, które występują w toku postępowania przygotowawczego (również te, które rozpatruje sąd) i są ściśle związane z głównym nurtem tego postępowania, w tym sprawy o zwolnienie z zachowania tajemnicy służbowej.

Reasumując powyższe rozważania należy stwierdzić, iż ważnym argumentem przemawiającym za tym, iż sprawa o zwolnienie od zachowania tajemnicy służbowej ówczesnego świadka I. K. była ściśle związana z głównym nurtem postępowania przygotowawczego jest fakt, iż aktualnie główna sprawa została przez Wydział V ds. Przestępczości Zorganizowanej i Korupcji Prokuratury Apelacyjnej we Wrocławiu przesłana do Sądu Rejonowego dla Łodzi-Widzewa, a I. K. występuje w niej jako jeden ze współoskarżonych (akta Sądu Okręgowego we Wrocławiu sygn. akt III Kp 1067/13, informacja prokuratora M. S. k.44).

Mając na względzie powyższe, Sąd Apelacyjny orzekł jak w sentencji postanowienia.

O zwrocie opłaty sądowej orzeczono na podstawie art. 17 ust. 3 ustawy z 17 czerwca 2004r. o skardze ... (Dz.U.2004.179.1843 z późn. zm.).